

Грицай Ірина Олегівна,
завідувач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
заступник голови Дніпропетровської обласної організації
«Асоціація українських правників»,
кандидат юридичних наук, доцент,
член-кореспондент Академії наук
вищої освіти України

ЗОВНІШНІ ЧИННИКИ НАБЛИЖЕННЯ УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ АЛЬЯНСУ

Коллективна безпека – це система спільних дій держав по підтриманню та укріпленню міжнародного миру та безпеки. В Преамбулі Статуту ООН сформульовано основи міжнародного миру та умови, які необхідно виконувати для його підтримання, серед яких – об'єднання зусиль. Головною ідеєю створення системи є принцип неподільності світу.

Сьогодні світова спільнота, насамперед мова йде про цивілізовані країни, які поділяють загальнолюдські цінності, опинилася перед серйозними викликами. Питання колективної безпеки, як ніколи, потребують пильної уваги.

Згідно із Вашингтонським договором, фундаментальною роллю НАТО є збереження свободи та безпеки країн-членів шляхом використання політичних та військових засобів. Нові непередбачувані загрози та виклики безпеці раніше чи пізніше ставлять перед кожною цивілізованою країною проблему вибору: військовий нейтралітет чи участь у системі колективної безпеки. Сьогодні співпраця нашої держави з Альянсом є вкрай важливою з точки зору збереження державного суверенітету, територіальної цілісності та забезпечення визнаних світовою спільнотою основних прав громадян.

Ми знаємо, що НАТО проводить політику відкритих дверей з перспективою розширення Альянсу. Будь-яка європейська країна, що поділяє принципи, закладені у Вашингтонському договорі, може стати членом Альянсу за умови досягнення відповідних політичних, економічних та військових стандартів, щоб довести свою здатність робити внесок у безпеку Альянсу та користуватися перевагами колективної безпеки. Україна впевнено просувається на цьому шляху, впроваджуючи системні реформи.

Сьогодні Україні вкрай необхідна допомога з боку Альянсу як у військовій, так і в політичній сфері.

Наша країна бореться за загальнолюдські цінності, що закладені у нормах міжнародного права, Україна бореться за безпеку європейських країн, особливо тих, які межують з Росією, і в цій боротьбі майже кожен день гинуть військовослужбовці на «лінії розмежування» від куль та осколків снарядів.

дів, які регулярно постачаються на окуповані Росією східні території. Україна потребує не стільки «гарячої» допомоги, скільки нових концептуальних проєктів з підвищення рівня колективної безпеки в рамках НАТО, усвідомлення місця та ролі України в системі колективної безпеки та протидії агресивним діям окремих країн світу. Для створення нової якості співпраці України у військовій сфері, наближення функціонування її збройних сил до стандартів НАТО, існують об'єктивні чинники, на головних з яких я би хотіли зупинитися окремо.

По-перше, як уже було неодноразово зазначено, Україна веде повноцінну війну з Російською Федерацією, яка на декілька порядків у фінансовому та військовому плані потужніше за Україну. Це саме повноцінна, а не гібридна, які її прийнято іноді називати, війна, адже гібридні в цій війні лише засоби, але жертви на ній справжні. Вони позбавлені найвищої цінності для цивілізованого суспільства – життя.

По-друге, це євроінтеграційні прагнення України, які мають свій вираз не стільки у вигляді набуття повноправного членства в Європейському Союзі, скільки намаганні досягнути високих стандартів життя у політичній, соціальній, економічній, і, особливо, військовій сфері. На початку ХХІ століття світ переживає певний критичний період, який багато вітчизняних та зарубіжних дослідників визначають як «точку біфуркації», «перехідний вік», епоха невизначеності. Серед багатьох причин такої невизначеності слід виділити глобалізацію, яка обумовлює складний, комбінаторний характер сучасних міжнародних відносин. Але яким би складним не був характер зовнішніх відносин України з іншими країнами світу, незмінним для нас залишається одне – відданість загальнолюдським цінностям, серед яких особливе місце займає захист та повага прав людини, територіальна цілісність та мирне співіснування з будь-якою країною сучасного світу, яка розділяє вищезгадані принципи.

Правова інтеграція України в європейський простір передбачає уніфікацію норм національного законодавства з європейським правом, зокрема правом Європейського Союзу. Вважаємо, що першочерговою сферою уніфікації є безпекова сфера, саме досягнення однаковості у правовому механізмі взаємодії з військових питань між Україною та країнами-членами НАТО. Україна завжди буде діяти у правовому полі, навіть якщо мова йде про такі чутливі питання, як питання безпеки, постачання зброї оборонного призначення тощо. В цьому аспекті досвід взаємодії членів Альянсу між собою, а також країнами-партнерами, наприклад Ізраїлем, є вкрай важливим для України, зважаючи на її сучасний військово-політичний стан. З цим, до речі, пов'язано звернення Верховної Ради України до Конгресу Сполучених Штатів Америки щодо безпекових гарантій, оформлене спеціальною постановою, схваленою 22 березня 2017 року депутатами національного парламенту.

По-третє, це активізація дипломатичних відносин України з питань безпеки. На сьогодні, не применшуючи внесок інших членів Альянсу у систему колективної безпеки, визначальну роль у вирішенні цих вкрай важливих для усього світу питань, належить Сполученим Штатам Америки. США, зважаю-

чи на потужність, зокрема і в оборонній сфері, зумовлену високотехнологічними рішеннями американських науковців, залишається гарантом дотримання по всьому світу основних принципів міжнародного права, прав людини та громадянина, міжнародної безпеки та стабільності. Україна з часів незалежності завжди намагалася налагодити партнерські відносини зі Сполученими Штатами, а з початку військової агресії з боку Росії постійно відчувала політичну та фінансову підтримку у боротьбі за незалежність. Але водночас Україна сподівається на тісну співпрацю, взаєморозуміння та підтримку з боку інших членів Альянсу, зокрема мова йде про наших сусідів, для яких Росія в силу географічного фактора, також становить потенційну загрозу.

І останній фактор, на який хотілось би звернути увагу, це фактор інформаційної колективної безпеки. Світ, як ніколи, стає все більш прозорим, а від того все більш вразливим. З цим, до речі, пов'язана концепція «постправди», яка обговорюється деякими аналітиками, але слід відверто сказати, що під цим терміном слід розуміти відверту брехню або маніпулювання відомими фактами з метою створення привабливої для себе картини світу. На порядку денному Альянсу перебуває питання протидії не тільки кіберзлочинам, а і розповсюдженню дезінформації, що створює неправдиву картину світу, хибне уявлення у мас про динаміку об'єктивних явищ та дій. Як свідчать останні події, Росія і тут є головним суб'єктом цих деструктивних процесів, її метою є підрив цілісності європейських країн та створення уявних привидів для протистояння з НАТО, зокрема і шляхом шантажуванням ядерною зброєю.

Україна в технологічному плані не має потужностей для протистояння кібератакам та масовому розповсюдженню пропагандистської інформації. Однак ми прагнемо досягнути стандартів інформаційної безпеки країн-членів Альянсу, які за своїми потужностями та можливостями здатні створити універсальний алгоритм протидії такого роду загрозам, і в цьому плані слід налагоджувати більш тісну взаємодію.

Україна – це повноцінна держава, яка хоче бути членом цивілізованого суспільства, але зважаючи на військово-політичний стан, наша країна потребує зараз підтримки саме в оборонній сфері, це пов'язано із захистом життів наших військовослужбовців та цивільного населення. Співпрацюючи з Альянсом, використовуючи стандарти НАТО у своїй військовій оборонній діяльності, Україна поступово проводитиме реформи і в інших сферах життя, залишаючись відданим прихильником міжнародного права та відстоюючи мир у всьому світі.